

Οδηγίες Συγγραφής Διδακτορικής Διατριβής

Για τη διασφάλιση της ομοιομορφίας, οι Διδακτορικές Διατριβές θα πρέπει να έχουν την παρακάτω μορφή:

- Εξώφυλλο (με βάση το υπόδειγμα)
- Σελίδα τίτλου (με βάση το υπόδειγμα)
- Ευχαριστίες (προαιρετικά)
- Περιεχόμενα (όπου παρουσιάζεται ο Πίνακας περιεχομένων με σελίδες)
- Κύριο μέρος διατριβής (δες *πιο κάτω*)
- Παράρτημα (δες *πιο κάτω*)

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ Η διάσταση της σελίδας πρέπει να είναι A4, τα περιθώρια 2 εκ. πάνω, κάτω και δεξιά και 2,5 εκ. αριστερά, η στοίχιση πλήρης, η γραμματοσειρά θα πρέπει να υποστηρίζει ελληνικούς χαρακτήρες (π.χ. Times New Roman, Arial), με μέγεθος 12 και το διάστιχο 1,5 εκ. Μεταξύ των παραγράφων πρέπει να μεσολαβεί 1,5 διάστιχο κενό. Προτείνεται οι Διατριβές να δομούνται με Κεφάλαια ή να περιλαμβάνουν Κεφάλαια. Η αρίθμηση των Κεφαλαίων και υποκεφαλαίων να γίνεται με αραβικούς αριθμούς π.χ. 1.1., 1.2. ή 1.1.1., 1.2.1., 1.2.2. κοκ.

Το **κύριο μέρος της διατριβής** θα πρέπει να περιλαμβάνει τις παρακάτω ενότητες και υπο-ενότητες:

1. Περίληψη (στα Ελληνικά και Αγγλικά)
  - 1α. Λέξεις κλειδιά
2. Εισαγωγή
3. Μεθοδολογία
4. Αποτελέσματα
5. Συζήτηση
6. Βιβλιογραφία

Περίληψη

Κατατοπιστική σύνοψη του σχεδιασμού, των πεπραγμένων και των ευρημάτων της μελέτης. Να είναι δομημένη στις ακόλουθες ενότητες: Εισαγωγή και Σκοπός, Υλικό και Μέθοδος, Αποτελέσματα, Συμπεράσματα. Συστήνεται να μην ξεπερνά τις 500 λέξεις.

Λέξεις-κλειδιά Αμέσως μετά την Περίληψη να παρατίθενται έως 5 λέξεις-κλειδιά. Αυτές πρέπει να αντιπροσωπεύουν διεθνείς όρους λεξικογράφησης. Για τις ιατρο-βιολογικές επιστήμες μπορεί να γίνει χρήση του Index Medicus και την απόδοσή του στα Ελληνικά από το ΙΑΤΡΟΤΕΚ (MeSH-Hellas-Bιοϊατρική Ορολογία).

Εισαγωγή

Παρουσίαση του επιστημονικού υποβάθρου στην περιοχή ερευνητικού ενδιαφέροντος της Διατριβής με συστηματικό τρόπο. Αρχικά θα πρέπει να πραγματοποιηθεί ανασκόπηση στο ευρύτερο γνωστικό αντικείμενο και ακολούθως στο εξειδικευμένο θέμα του ευρύτερου αντικειμένου της διατριβής. Στη συνέχεια θα πρέπει να αναδειχθεί το ερευνητικό κενό και να γίνει αναγνώριση των θεμάτων που χρήζουν διερεύνησης.

Σκοπός Στην παράγραφο αυτή θα πρέπει να αναφερθούν τα ερευνητικά κενά στη βιβλιογραφία του γνωστικού αντικειμένου και, στη συνέχεια, οι υποθέσεις και οι συγκεκριμένοι στόχοι που αποτελούν το αντικείμενο έρευνας της Διατριβής.

Μεθοδολογία

Παρουσίαση των μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν για την υλοποίηση της Διατριβής. Συστήνεται να χωριστεί σε επιμέρους υπο-ενότητες:

- *Σχεδιασμός της έρευνας*, όπου περιγράφεται αν είναι εργαστηριακή έρευνα, επιδημιολογική μελέτη παρατήρησης, διπλά – τυφλή, τυχαιοποιημένη μελέτη παρέμβασης, ή μέτα-ανάλυση, ο τόπος και το χρονικό διάστημα διεξαγωγής. Επιπλέον, θα πρέπει να γίνει σαφής προσδιορισμός όλων των εκβάσεων, εκθέσεων, συντελεστών πρόβλεψης, και αν χρειάζεται, διαγνωστικών κριτηρίων.
- *Δείγμα της έρευνας*, όπου περιγράφεται αναλυτικά το είδος (μελέτη σε ανθρώπους, μελέτη σε πειραματόζωα, μελέτη in vitro) και το μέγεθος του δείγματος που χρησιμοποιήθηκε, ο τρόπος δειγματοληψίας (π.χ. απλή τυχαία, διαστρωματοποιημένη, κατά συστάδες, διαδοχικοί ασθενείς, μη συστηματική δειγματοληψία), ο τρόπος επιλογής του δείγματος (κριτήρια επιλογής και αποκλεισμού των συμμετεχόντων), το ποσοστό συμμετοχής (αν πρόκειται για μελέτη σε ανθρώπους), ο τρόπος συλλογής των δεδομένων (προσωπική συνέντευξη, αυτοσυμπληρούμενα, τηλεφωνικά, κλπ), καθώς και το χρονοδιάγραμμα της μελέτης.
- *Μετρήσιμα χαρακτηριστικά*, όπου αναγράφονται αναλυτικά οι διαδικασίες χημικών ή/και βιοχημικών προσδιορισμών, κλινικές και παρακλινικές εξετάσεις, αναλύσεις μοριακής γενετικής, εφαρμογές προγραμμάτων βιοπληροφορικής, καθώς και των ερωτηματολογίων που χρησιμοποιήθηκαν (με τις αντίστοιχες άδειες αν πρόκειται για προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας άλλων ερευνητών). Για κάθε χαρακτηριστικό που έχει χρησιμοποιηθεί, θα πρέπει να παρατεθούν οι βιβλιογραφικές πηγές της μεθοδολογίας και λεπτομέρειες ως προς τις μεθόδους αξιολόγησης και μέτρησης και των οργάνων που χρησιμοποιήθηκαν.
- *Στατιστική ανάλυση*, θα πρέπει να αναφερθούν οι στατιστικές μέθοδοι, δηλ., τα περιγραφικά στατιστικά μέτρα που χρησιμοποιήθηκαν (π.χ. μέση τιμή, ± τυπική απόκλιση, διάμεσος & τεταρτημόρια, ποσοστά), οι στατιστικές μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν για τον έλεγχο των υποθέσεων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων για τον έλεγχο των προϋποθέσεων ορθής εφαρμογής των παραμετρικών ή μη-παραμετρικών κριτηρίων, οι μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν για την εξέταση των αλληλεπιδράσεων μεταξύ των παραμέτρων, η στατιστική ισχύς των ελέγχων, και τέλος το στατιστικό λογισμικό που χρησιμοποιήθηκε.
- *Βιοηθική*, όπου δηλώνεται ότι η έρευνα έγινε με βάση τις αρχές Βιοηθικής για ανθρώπους και ζώα, όπως ορίζει η Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής και η ελληνική νομοθεσία. Σε περιπτώσεις ερευνών που αφορούν ανθρώπους, πρέπει να διευκρινίζεται ότι τηρήθηκε η Διακήρυξη του Ελσίνκι (1989) και ότι οι συμμετέχοντες είχαν ενημερωθεί για τους σκοπούς της μελέτης και εγγράφως συναινέσει για την συμμετοχή τους σε αυτή. Στην ενότητα αυτή αναγράφεται και τυχόν σύγκρουση συμφερόντων που μπορεί να υπήρχε κατά τη διεξαγωγή της έρευνας.

Αποτελέσματα

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται (με ακρίβεια και σαφήνεια) τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την επεξεργασία των δεδομένων, χωρίς να σχολιάζονται ή να συγκρίνονται με ευρήματα άλλων εργασιών. Για παράδειγμα, σε εκείνες από τις μελέτες που χρησιμοποιούν δεδομένα που έχουν συλλεχθεί στο πεδίο, θα πρέπει κατ' αρχάς να αναφερθεί ο αριθμός των συμμετεχόντων σε κάθε στάδιο της μελέτης (αριθμός εν δυνάμει επιλεγμένων, εξετασθέντων ως προς την επιλεξιμότητα, όσων κρίθηκαν κατάλληλοι για συμμετοχή στη μελέτη, όσων συμπεριλήφθηκαν, όσων ολοκλήρωσαν τη διαδικασία παρακολούθησης /παρέμβασης και όσων τελικά αναλύθηκαν). Για την καλύτερη παρουσίαση των ανωτέρω πληροφοριών,

προτείνεται η χρήση διαγράμματος ροής. Ακολούθως, θα πρέπει να αναφερθούν τα περιγραφικά χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων (κοινωνικο-δημογραφικά, κλινικά, παρακλινικά, διατροφικά, έκθεση σε πιθανούς παράγοντες κινδύνου). Κατ' αντιστοιχία, στις μελέτες που περιλαμβάνουν χημικούς, μικροβιολογικούς προσδιορισμούς σε τρόφιμα ή σε διάφορα βιολογικά δείγματα, θα πρέπει κατ' αρχάς να παρουσιασθούν τα βασικά χαρακτηριστικά των δειγμάτων που εξετάστηκαν.

Όσον αφορά τα κύρια ευρήματα, θα πρέπει να παρατεθούν αρχικά οι μη σταθμισμένες εκτιμήσεις και εν συνεχεία οι σταθμισμένες ως προς τους συγχυτικούς παράγοντες. Τέλος, θα πρέπει να παρουσιαστούν τυχόν επιπλέον αναλύσεις που πραγματοποιήθηκαν (π.χ. αναλύσεις υπο-ομάδων, αλληλεπιδράσεων).

Για την καλύτερη παρουσίαση των αποτελεσμάτων συνίσταται η χρήση Πινάκων, Σχημάτων ή Διαγραμμάτων. Όσον αφορά τους Πίνακες, κάθε στήλη θα πρέπει να έχει σύντομη επεξηγηματική επικεφαλίδα, ενώ θα πρέπει να αποφεύγεται η χρήση κάθετων γραμμών για το διαχωρισμό των στηλών. Κάθε Πίνακας, Σχήμα ή Διάγραμμα θα πρέπει να είναι αυτο-επεξηγούμενο. Τυχόν επεξηγήσεις (π.χ. χρήση συντμήσεων, τρόπος παρουσίασης των δεδομένων κ.λπ.) θα πρέπει να αναφέρονται με παραπομπές αμέσως μετά τον Πίνακα, Σχήμα ή Διάγραμμα. Συνίσταται τα αποτελέσματα που παρουσιάζονται σε Πίνακες να μην επαναλαμβάνονται αυτούσια στο κείμενο των Αποτελεσμάτων και το αντίστροφο.

Συζήτηση

Η ενότητα αυτή συνδέεται με την εισαγωγή και ιδιαίτερα την υπο-ενότητα του Σκοπού της μελέτης. Αρχικά θα πρέπει να αναφερθούν συνοπτικά τα αποτελέσματα-κλειδιά συναρτήσεως των αντικειμενικών στόχων της μελέτης. Ακολούθως, θα πρέπει να ερμηνευτούν συνολικά τα αποτελέσματα, λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους της μελέτης και τους πιθανούς περιορισμούς. Τα ευρήματα της μελέτης θα πρέπει να συγκριθούν με αυτά άλλων ερευνητών που εξέτασαν το ίδιο ή παρόμοια θέματα και να συζητηθούν οι διαφορές ή ομοιότητες που προκύπτουν.

Περιορισμοί Πρέπει να αναφερθούν και να συζητηθούν οι περιορισμοί της μελέτης, λαμβάνοντας υπόψη πιθανές πηγές συστηματικών σφαλμάτων. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να περιγραφεί και κάθε προσπάθεια αντιμετώπισης των πιθανών πηγών συστηματικών σφαλμάτων.

Συμπεράσματα Η ενότητα αυτή θα πρέπει να κλείνει τη Διατριβή με συζήτηση ευρύτερης αποδοχής των ευρημάτων, προοπτικές από την εφαρμογή τους, συστάσεις για τη δημόσια υγεία οι οποίες προκύπτουν από τα ευρήματα της Διδακτορικής Διατριβής ή συστάσεις για μελλοντική διερεύνηση του θέματος μέσω της διεξαγωγής επιπλέον μελετών, ακόμα και διατύπωση πιθανών ερωτημάτων που προέκυψαν από τα αποτελέσματα που παρουσιάστηκαν.

Βιβλιογραφία

Στην ενότητα αυτή γίνεται η καταχώρηση όλων των βιβλιογραφικών πηγών που έχουν χρησιμοποιηθεί στη διατριβή (βιβλία, κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους, άρθρα σε περιοδικά, ανακοινώσεις σε πρακτικά συνεδρίων κ.λπ.). Τα στοιχεία σε κάθε βιβλιογραφική παραπομπή πρέπει να δίνονται σύμφωνα με τις οδηγίες για συγγραφείς του American Journal of Clinical Nutrition (http://ajcn.nutrition.org/site/misc/ifa_format.xhtml#ref).

Οι βιβλιογραφικές παραπομπές στο κείμενο αριθμούνται με αύξοντα αριθμό κατά τη σειρά εμφάνισής τους. Με την ίδια σειρά και τον ίδιο αριθμό αναφέρονται και στο βιβλιογραφικό κατάλογο, ο οποίος περιέχει όλες τις παραπομπές που αναφέρθηκαν στη Διατριβή και μόνο αυτές. Οι αναφορές συστήνεται να είναι πρόσφατες (συνήθως της τελευταίας 10ετίας) εκτός αν πρόκειται για αναφορές που συνιστούν πρωτογενείς πηγές της διατριβής ή για μελέτες καίριας σημασίας για το υπό μελέτη θέμα.

Παραδείγματα για τις βιβλιογραφικές παραπομπές:

Άρθρο σε περιοδικό:

Hamer M, Steptoe A. Prospective study of physical fitness, adiposity, and inflammatory markers in healthy middle-aged men and women. *Am J Clin Nutr* 2009;89:85-89.

Κεφάλαιο σε συλλογικό τόμο:

Young VR, Tharakan JF. Nutritional essentiality of amino acids and amino acid requirements in healthy adults. 2nd. ed. In: Cynober LA, ed. *Metabolic and therapeutic aspects of amino acids in clinical nutrition*. Boca Raton, FL: CRC Press, 2004:439–7.

Για αναφορές που εντοπίστηκαν σε δικτυακό τόπο, σημειώνετε το όνομα του συγγραφέα (αν είναι γνωστό) ή του οργανισμού/λινσπιτούτου που παραθέτει την πληροφορία αυτή, π.χ.

Food and Agriculture Organization [FAO] (2010) *Rice farming in Kenya*. Προσπελάσθηκε της 24 Φεβρουαρίου, 2010, στο <http://www.fao.org/isfp/isfp-home/en/>

Παράρτημα

Στο παράρτημα παρατίθενται τα ερωτηματολόγια της έρευνας, και ότι άλλο πληροφοριακό υλικό που κρίνεται αναγκαίο για την κατανόηση του κειμένου. Εάν έχουν προκύψει δημοσιεύσεις ή/και ανακοινώσεις σε διεθνή συνέδρια θα ήταν χρήσιμο να συμπεριληφθούν στο Παράρτημα, στο τέλος της διατριβής.

ΓΙΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ και λεπτομέρειες ανάλογα με το κάθε είδος μεθοδολογικού σχεδιασμού της Διδακτορικής Διατριβής οι υποψήφιοι συγγραφείς μπορούν να συμβουλευτούν τις διεθνείς οδηγίες STROBE και CONSORT:

- **STROBE statement:** Κατευθυντήριες οδηγίες για την καταγραφή και δημοσίευση των επιδημιολογικών μελετών παρατήρησης (προοπτικών μελετών, μελετών ασθενών-μαρτύρων, συγχρονικών μελετών)
  - http://www.strobe-statement.org/fileadmin/Strobe/uploads/translations/STROBE_Statement_Greek_2011.pdf
- **CONSORT statement:** Κατευθυντήριες οδηγίες για την καταγραφή και δημοσίευση τυχαιοποιημένων κλινικών δοκιμών
  - www.consort-statement.org/index.aspx?o=4156
  - <http://annals.org/article.aspx?articleid=745807>

Περισσότερες πληροφορίες παρουσίασης για κάθε είδος μεθοδολογικού σχεδιασμού:

- <http://www.cochrane.org/about-us/evidence-based-health-care/webliography/books/reporting>